

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

In Genesis Enarratio

Chyträus, David

Vitebergæ

VD16 C 2625

Capvt Decimvmtertivm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36126

CAPVT DEC
MUMTERTIVM.

LOCI PRÆCIPVI.

- I. De officijs Oeconomicis et
rerum civilium, & An
tenere Proprium.
- II. De studio tuende concordie
virtutibus ad eam necess
rijs, videlicet, Humilitate
Mansuetudine, Patientia.
- III. De fide acquiescente in
uerbo promissionis, et
euentus non statim conspici
untur.

I.
DE VSV RERVM
Politicarum.

Ideo Deus condidit genus humanum ad fecun
dem, & aternis uinculis generationis, educationem
officiorum, contractuum, gubernationis &c.

gavit, ut in cœtu alij alios de Deo docere possint, Ac societas Oeconomica seminarium est Reipublicæ ac Ecclesie Dei.

Quare ut Abraham, Loth, & reliqui Patres suas familias rexerunt, & rem familiarem, ut pecunariam, & agriculturam administrarunt: sic nos sciamus omnia officia œconomica & politica pijs concessa esse, & cum fiunt prælucente fide, & referuntur ad hunc finem, ut Deo honos præstetur, cultus Dei esse, omnibus operibus Monasticis uel alijs anteferendos.

Opponatur igitur consuetudo patrum politica & œconomica hominibus superstitiosis omnium ætatum, qui ciuilia & œconomica officia aspernantur. Circumfert Abraham ueram doctrinam Dei, idem gerit bellum pro defensione suorum, regit familiam imperio herili, pascit pecora, colit agros, ducit ac amat uxorem ac liberos, emit ac uendit, Et in his officijs Oeconomicis ac Politicis edit testimonia suæ confessionis de Deo.

Nam in omnibus his officijs primum obedientia nostra erga Deum declaranda est.

2. Lucere debet confessio nostra de Deo.
3. In periculis & ærumnis œconomicis lucere debet fides & inuocatio Dei.
4. Exercentur in his laboribus pietas, dilectio erga proximum, tolerantia, & multæ uirtutes propter

pter quas, labores æconomici fiunt cultus Dei
est, opera quibus Deus iudicat se honore affici.

Quod autem inquit Textus, Abraham fuisse
uitem ualde, in armento, auro & argento, testi-
nium est à Deo approbari distinctionem domi-
rum, proprietatem & diuitias. Vult enim Deus
sanctas esse possessiones, & unumqueng; res suas
nere, & rectè collocare.

Primum ad conseruationem ministerij Euan-
geli, ad hunc usum, ne uera Dei noticia inter me-
tinguatur.

Secundo: Ad defensionem pacis.

Tertio: Ad nos & ad nostros sine luxu & im-
perantia alendos.

Quarto: Ad iuuandos alios uerè egentes, quo-
tum sine notabili detrimento fieri potest, ut 1. Tim.
dicitur, Præcipe diuitibus, ut libenter imperitijs
communicent. Et prouerb. 5. Fontes tui deriuant
foras, & tu Dominus eorum maneto. Vult enim
Deus nos honestis laboribus & artibus parate
familiarem, uictum, & alia ad sustentationem
nostræ, & nostrorum necessaria.

Ac primus Patribus uidemus usitatissimam
randi uictus rationem fuisse pecuariam & agrari-
turam.

II.

STVDIVM TVENDI
Concordiæ.

Ut Plato inquit, Omnes sapientes legum latores præcipuè eò spectare, ut ciues sint beati, & inter se concordēs. Sic in Ecclesia hi duo nobis omnium studiorum & actionum fines esse debent.

1. Ut ornemus gloriam Dei, & doctrinæ puritatem retineamus.
2. ut Ecclesia consociationem retineamus & foueamus.

De hoc posteriore fine, uidelicet, De studio tuende concordie grauisimum extat Pauli præceptum ad Ephes. 4. Cum omni Humilitate, cum Mansuetudine, cum Patientia tolerate inuicem in Charitate, solliciti seruate unitatem Spiritus, in uinculo pacis.

Tres uirtutes nominat ad conseruandam concordiam necessarias.

Prima est Humilitas abijciens se infra alios, & frenans superbiam sine causa rixantem, agnoscens propriam infirmitatem, non plus sibi tribuens quàm pro uiribus, & non premens uel despiciens alios.

Altera est Mansuetudo moderans iracundiam, & uindictæ cupiditatem, etiam cum iustis pugnandi causas habemus.

Tertia est Patientia & ἐπιείκεια tolerans, multorum infirmitates, & cedens de suo iure, & ueras etiam iniurias publicæ tranquillitati condonans.

Pugnat cum φιλονουχία & uirtutibus ad eam
V 2   necessa

necessarijs *Ἐλονακία*, quæ uel pugnacitate uel
strositate naturæ, uel morositate, uel superbia,
ambitione, uel odio, uel emulatione, uel quacumque
alia de causa pugnat, de leuibus aut non necessarijs
rebus, & facile irritat alios, ac nusquam cedere
ritanti, sine fine contentiones inflamat.

Illustre autem exemplum *Ἐλασυχίας* ex
tutum ad eam necessariarum hoc loco in patri-
cha Abraham proponitur, dum inquit ad Loth.
quæso sit iurgium inter me & te, Fratres erit
fumus. Si ad sinistram ieris, ego ad dextram
Si tu dextram elegeris, ego ad sinistram pe-
gam. Etsi enim Abraham, dignitate, officio, auctori-
tate, ætate nepoti Loth longè antecellit, Tamen se
fra Loth abijcit, & de suo iure cedit ac condidit
aliquid, studio retinendæ concordie ac pacis.

III.

FIDES ACQUIESCENS in nudo uerbo promissionis.

Singularis Ecclesiæ sapientia est, fidem nisi
uerbo diuinæ promissionis, etiamsi externa spe
cum uerbo pugnat, ut Abrahæ promittitur possessio
terræ Canaan, & infinita posteritas, cum tamen
nec uestigium pedis in ea teneat, nec ullos liberos
babeat, uel sperare possit. Ideo inquit Paulus, Abrahæ

ham credidisse contra spem in spem, hoc est, etiam si res subiecta oculis, aut ratio, nullam ostenderit spei causam, tamen expectasse rem sperandam in promissione ostensam. Ostendit enim fidem esse adensionem & fiduciam, quæ certò accipit aut expectat promissa in uerbo, etiam si nec conspiciuntur, nec humane rationis iudicio expectari possunt.

TEXTVS CA
PITIS XIII.

In possessione.) *Ebraeus habet, In Armento seu pecore.*

Nomina propria, Abraham, Loth, Bethel, Hai, Sodoma, Gomorra, Cananeus &c. prius exposita sunt cap. 10. 11. 12.

Phere Zeus.) *יִרְמְיָהוּ habitantes in Villis, non circumdatis muro. Habitarunt autem Pherezei prope Sichem, ut ex Genes. 34. apparet.*

Sicut Paradisus Domini.) *Paradisus Græca uox est, quam ex Oeconomico Xenophontis Cicero uertit, Agrum conseptum, & diligente consitum.*

Irrigabatur sicut Aegzptus.) *Nilus cum Sol est in ♄. ♃. in undat agros Ægypti, & centesimo die intra alueum reuocatur. Sic Iordanis uicinos agros irrigauit. Eccles. 24. Iosue 3.*

Segor.) *Vna ex quinque urbibus. יִרְמְיָהוּ parua.*

Iordanis.) *Flumen scaturit in Libano, ex duobus*

V   §   bus

bus fontibus, quorum alteri nomen est Dan, al-
lar. דן doctrina iudicij.

Homines Sodomitæ erant peccatores co-
ram Domino.) Ezech. 16. Ecce hæc fuit impietas
Sodomæ. Superbia, quæ contemptum Dei
uerbi Dei, & fiduciam proprie sapientie com-
peditur, saturitas panis & abundantia & oculi
ipsius & filiarum eius. Et manum egeno & paup-
ri non porrigebant &c.

Mambre.) Nomen uiri Amorraei.

ממרה rebellis.

Hebron) Vrbs celebris in tribu Iuda, quæ
hospitium et sepultura locum tribuit Abrahae,
& Iacob. חברון Societas.

Abest quinq; miliaribus à Ierosolyma.

CAPVT DECIMVM MVMQVARTVM.

LOCI PRÆCIPVI.

- I. *Historia belli utring; inter
ges gesti, in genere monet
bellorum causis, incertis even-
tibus, & horrendis calamita-*